

Základní škola Opatovice, okres Brno – venkov, příspěvková organizace

Opatovice 66, 664 61 Rajhrad

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Škola pro život

1. Identifikační údaje

Název programu: **ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ**

Motivační název: **ŠKOLA PRO ŽIVOT**

Předkladatel:
Název školy: **Základní škola Opatovice, okres Brno-venkov,
příspěvková organizace**

Adresa školy: **Opatovice 66
664 61 Rajhrad**

Ředitelka školy: **Mgr. Jaroslava Sklenářová**

Kontakty:
Telefon: **547 232 332**
E-mail: **zs.opatovice@seznam.cz**

Zápis do školského rejstříku: **9.8.2010**
IZO Školní družiny: **181 019 175**
Identifikátor zařízení: **600 110 877**
IČ: **71 004 033**

1.2. Zřizovatel:
Adresa: **Obec Opatovice
Velké dráhy 152
664 61 Rajhrad**

Starosta obce: **Vlastimil Paleček**

Kontakty:
Telefon: **547 232 433**
E-mail:

Platnost dokumentu od: **1.9.2010**

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

2. Charakteristika zařízení

Školní družina je umístěna v učebně v přízemí budovy školy. Školní družinu navštěvují žáci 1. – 3. ročníku, žáci ostatních ročníků do naplnění kapacity družiny, která je 25 žáků. Rodiče žáky přihlašují odevzdáním zápisního lístku, kde informují o době příchodu a odchodu ze školní družiny. Školní družina je důležitým výchovným partnerem rodiny a školy. Pomáhá zpříjemnit a plnohodnotně využít volný čas dětí, má důležitou roli v prevenci sociálně patologických jevů. Dokumentace je vedena v přehledu výchovně vzdělávací práce ŠD – třídní knize.

3. Materiální podmínky školní družiny

Činnost školní družiny je organizována ve vlastních prostorách, využívána je i místnost pro výdej školních obědů, počítačová učebna, knihovna, travnaté fotbalové hřiště, sokolovna – tělovýchovné zařízení obce a především krásné okolí.

Učebna školní družiny je prostorná a světlá. Je vybavena výškově stavitelným nábytkem. Ve třídě je omyvatelná podlahová krytina a část pokrývá koberec.

Děti mají dostatečné množství her, stavebnic, mohou využívat knihy z žákovské knihovny. Nákup vybavení do školní družiny zajišťuje ředitelka školy po dohodě s vychovatelkou.

Na výzdobě společných prostor se podílejí žáci.

4. Ekonomické podmínky školní družiny

Za pobyt žáků ve školní družině není vybírán žádný poplatek. Vybavení a provoz ŠD jsou financovány z rozpočtu zřizovatele, nejsou financovány odděleně od provozu školy, ale jsou součástí celého rozpočtu školy. **Družina vykonává činnost jen ve dnech školního vyučování.**

5. Personální podmínky školní družiny

Pedagogické působení zajišťuje jedna vychovatelka.

6. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školní družině

Vychovatelka ve školní družině vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně přijímá opatření k prevenci rizik. Seznamuje žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečnost. Pravidla chování žáků jsou podrobně popsána ve vnitřním řádu školní družiny.

Pokud ŠD pro svoji činnost využívá sokolovnu a PC učebnu, řídí se řády pro tyto učebny. Důraz je kladen na hygienu, dodržování pitného a stravovacího režimu.

Na začátku školního roku jsou žáci seznámeni s vnitřním řádem školní družiny. Záznam o poučení je uveden v třídní knize.

7. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky mimořádně nadané

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami /se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním/ bude podle stupně jejich postižení a znevýhodnění věnována individuální péče.

Vychovatelka bude zadávat práci odpovídající možnostem znevýhodněných žáků, bude posilovat jejich motivaci, učení se navzájem.

Vychovatelka školní družiny bude spolupracovat s třídními učiteli a rodiči.

Pokud by docházeli do školní družiny žáci mimořádně nadaní, nabídne vychovatelka individuální péči i těmto žákům /složitější úkoly, role ve skupinové práci, náročnější aktivity/.

8. Cíle vzdělávání

Chceme

- rozvíjet osobnost žáka a její respektování,
- vychovávat k smysluplnému využívání volného času a předcházet sociálně patologickým jevům,
- připravovat jedince na život ve společnosti a vybavit ho vědomostmi, ale také postoji,
- učit seberealizaci žáka ve skupinových, individuálních, řízených i spontánních aktivitách,
- učit osvojování si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost,
- vést žáka k samostatnosti a odpovědnosti za své jednání vůči životnímu prostředí a ostatním lidem

9. Formy a obsah vzdělávání

Činnost školní družiny by měla ústít v získávání určitých kompetencí. Kompetence představují dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. Kompetence k učení: učí se s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpověď, všímá si souvislosti mezi jevy, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů: všímá si dění a problémů, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, hledá různé způsoby řešení problému, umí vyjádřit svůj názor, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení. Započaté činnosti dokončuje.

3. Komunikativní kompetence: ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Komunikace je kultivovaná.

4. Sociální a interpersonální kompetence: samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpoznává vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. Činnostní a občanské kompetence: učí se plánovat organizovat, řídit a hodnotit, odhaluje rizika svých nápadů, k úkolům povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, dbá na své osobní zdraví i druhých, chová se odpovědně ohledem na zdravé a bezpečné prostředí /přírodní i společenské/.

6. Kompetence k trávení volného času: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

Činnosti v ŠD jsou pravidelné, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. ŠD umožňuje odpočinkové, rekreační, zájmové a veřejně prospěšné činnosti, které tvoří součást náplně volného času a platí pro ně princip dobrovolnosti. **Sebeobslužné činnosti** mají charakter povinnosti.

Odpočinkové činnosti jsou psychicky i fyzicky nenáročné, slouží k odstranění únavy. Do režimu dne se zařazují nejčastěji po obědě, ale podle potřeby i kdykoli během dne. Podle situace mohou mít charakter klidu na koberci, klidného pohybu, např. procházky, volných rozhovorů, popovídání, četby. Vhodné jsou též drobné individuální zájmové aktivity. Dobré uplatnění nacházejí i specifické relaxační techniky, které ve spojení s autogenním tréninkem nejen přinášejí rychlé a efektivní odstranění únavy, nýbrž mají i psychoterapeutický význam.

Rekreační činnosti slouží také k odreagování a odstranění únavy z vyučování, obsahují však pohybově náročnější aktivity tělovýchovného, sportovního, turistického zaměření nebo manuální práce. Pokud je to možné, měly by se provádět venku. Pravidelné zařazování rekreačních činností je jedním z požadavků zdravého duševního i tělesného vývoje dětí.

Zájmové činnosti uspokojují a rozvíjejí zájmy dětí. Mezi základní oblasti lze zahrnout zájmové činnosti společenskovední, přírodovědné, pracovní-technické, tělovýchovné, sportovní, estetické.

Sebeobslužné činnosti se zaměřují na vedení dětí k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek. Jejich podstata spočívá v pěstování návyků osobní hygieny, účelného a vkusného oblékání, návyků péče o pořádek a čistotu prostředí a návyků při jednání s lidmi.

ŠVP školní družiny vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, a to z oblasti **Člověk a jeho svět** pro 1.stupeň. Člení se do pěti tematických okruhů:

1. **Místo, kde žijeme**
2. **Lidé kolem nás**
3. **Lidé a čas**
4. **Rozmanitost přírody**
5. **Člověk a jeho zdraví**

1. tematický okruh: MÍSTO, KDE ŽIJEME

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Můj domov</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí domova - dobré vztahy v rodině 	<ul style="list-style-type: none"> - popisujeme naše bydliště - známe adresu bydliště - stavíme náš dům, svůj pokoj - vyprávíme o životě naší rodiny - využíváme různé výtvarné techniky, fotografie, stavebnice 	<p style="text-align: center;">tematické výstavky</p>
<p><u>Cesta do školy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dopravní vycházky - hry s dopravní tematikou - malování dopravních prostředků, značek 	<ul style="list-style-type: none"> - známe cestu do školy a zpět - poznáváme okolí školy - seznamujeme se s pravidly bezpečné chůze po chodníku a po silnici - přecházíme silnici na bezpečném místě - poznáváme dopravní značky 	<p style="text-align: center;">dopravní hry</p>
<p><u>Škola, školní družina</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vycházky po okolí školy - zásady společenského chování - péče o pořádek ve svém okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - orientujeme se ve škole - známe zaměstnance školy - rozlišujeme jejich povolání - seznamujeme se s řádem školní družiny - s pravidly chování v kolektivu 	<p style="text-align: center;">prohlídka školy</p>
<p><u>Naše obec</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v obci a blízkém okolí - plán obce 	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme služby v obci a významné budovy v obci - vyznačujeme do plánu obce významné budovy, cestu do školy - rozpoznáváme ekosystémy v blízkosti obce /les, pole, rybník/ 	<p style="text-align: center;">návštěva obecního úřadu, knihovny, obchodu</p> <p style="text-align: center;">výlety do blízkého okolí</p>

3. tematický okruh: LIDÉ A ČAS

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Režim dne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase - režim dne ve školní družině - využívání volného času - kalendář <p><u>Lidé a čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - etapy ve vývoji člověka <p><u>Věci a čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - naše vesnice včera a dnes <p><u>Příroda a čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - změny v přírodě - roční období 	<ul style="list-style-type: none"> - orientujeme se v čase - sestavujeme svůj režim dne - využíváme volný čas - učíme se používat kalendář - orientujeme se v minulosti, přítomnosti, budoucnosti <ul style="list-style-type: none"> - vyprávíme o tom, jak se mění lidé <ul style="list-style-type: none"> - vyprávíme o tom, jak se mění naše obec <ul style="list-style-type: none"> - na vycházkách sledujeme změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - malujeme je - vyséváme rostliny a pozorujeme je 	<p>moje plány a zájmy</p> <p>tematické výstavy fotografií rodiny, vesnice</p> <p>vycházky do přírody</p> <p>výsadba rostlin</p>

4. tematický okruh: ROZMANITOST PŘÍRODY

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Roční období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika ročních období - třídění přírodnin - výtvarné práce s přírodními materiály - péče o rostliny - domácí a volně žijící zvířata - zelenina a ovoce, jejich druhy a význam pro člověka <p><u>Ochrana životního prostředí</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - čistota v okolí školy - čistota pracovního místa - třídění odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> - na vycházkách pozorujeme přírodu v ročních obdobích - poznáváme stromy podle listů, jehličí - poznáváme léčivé rostliny - vyrábíme herbář, koláže - pozorujeme zvířata a rostliny v ročních obdobích - pozorujeme práce na polích a zahradách, sklizeň úrody - čteme knihy o přírodě - využíváme atlasy, encyklopedie <ul style="list-style-type: none"> - rozlišujeme, co přírodě škodí, prospívá - uklízíme své pracovní místo - třídíme odpad 	<p>výstavky výrobků z přírodnin</p> <p>dýňování</p> <p>vycházky do přírody</p> <p>výlety za zvířátky</p> <p>krmení kachen</p>

5. tematický okruh: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Hygienické návyky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - návyky osobní hygieny 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržujeme hygienické návyky /mytí rukou, osobní hygiena, zuby/ - dbáme na svůj vzhled 	
<p><u>Naše tělo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vývojové lidské etapy 	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme lidské tělo /stavbu, funkce, orgány/ 	
<p><u>Prevence úrazů</u></p> <p><u>První pomoc</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - praktický nácvik situací 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišujeme nemoc a úraz - poznáváme běžné nemoci /nachlazení, rýma, angína/ - umíme přivolat pomoc, ošetřit drobné poranění - známe důležitá telefonní čísla 	<p>vycházky s dopravní tematikou</p>
<p><u>Zdravý životní styl</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - známe zásady správné životosprávy /zdravá strava, vitamíny, pitný režim/ 	<p>vycházky do přírody za každého počasí</p>
<p><u>Krizové situace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pozitivní vztahy mezi sebou a k okolnímu prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - dbáme na osobní bezpečí - víme, kde jsou nebezpečná místa na cestě do školy - vytváříme mezi sebou pozitivní vztahy - víme, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi 	

10. Obsah

Identifikační údaje	2
Charakteristika zařízení	3
Materiální podmínky školní družiny	3
Ekonomické podmínky školní družiny	3
Personální podmínky školní družiny	3
Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školní družině	3
Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky mimořádně nadané	4
Cíle vzdělávání	4
Formy a obsah	4
1. tematický okruh: MÍSTO, KDE ŽIJEME	6
2. tematický okruh: LIDÉ KOLEM NÁS	7
3. tematický okruh: LIDÉ A ČAS	8
4. tematický okruh: ROZMANITOST PŘÍRODY	9
5. tematický okruh: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	10
Obsah	11